

Mirant el centre desaparegut

L'oposició parlamentària balear, formada pel PSOE i el PSM-EV-Entesa, encara no ha trobat el seu lloc. La majoria absoluta del PP de José Ramón Bauzá és relativament recent –poc més de mig any– i, a més, la victòria dels conservadors liderats per Mariano Rajoy el mes passat ha arrodonit un panorama idíl·lic per al PP, i nefast per a l'esquerra. Mai els conservadors illenques no ho havien tengut tan bé. Ni ells ni ningú, val a dir-ho. Governen tres dels quatre consells insulars –l'únic que té l'esquerra és el de Formentera, que és un ajuntament, de fet–, tots els consistoris demogràficament més potents –incloses les tres capitals insulars– i, naturalment, tenen el govern recolzat sobre una amplíssima majoria absoluta parlamentària: 35 escons sobre 59. Tot això, ara, enriquit per l'amplia majoria absoluta de Rajoy a Madrid.

Estratègia opositora. En aquestes circumstàncies, el paper opositor no és pas gens fàcil. Han passat gairebé set mesos d'ençà de la victòria conservadora a les eleccions autonòmiques illenques i tres mesos de sessions ordinàries del Parlament, i el resultat és que el PSOE i el PSM fan una oposició un poc desballestada. Només al principi, quan el PP s'equivocava, l'oposició podia parèixer erosionar o, si més no, molestar el govern. Però des que el grup parlamentari del PP s'avé perfectament amb la mecànica de funcionament de la cambra, el corró conservador es fa notar. L'aplanadora, caldria dir-ne, més que no corró. El pes dels 35 escons és enorme. Ofegador, de fet, sobre els 24 que sumen PSOE i PSM.

Aquesta realitat fa pensar que tots dos partits s'haurien d'asseure a parlar sobre com oposar-se al PP, per a poder optimitzar les escasses forces i no perdre-les sobreposant-se. “És ver, això, però necessitam temps, i mentre el PSOE no faci el seu congrés i s'aclaresqui, no hi podem fer res, nosaltres sols”, explica a aquest setmanari un

A hores d'ara, el PSOE i el PSM tenen en el centre regionalista i nacionalista extraparlamentari l'única esperança de futur.

dirigent del PSM. Des del PSOE, un ex-dirigent del sector de Francina Armengol també el veu, al problema. “Si no es coordinen PSOE i PSM fent oposició, serà molt difícil, per no dir impossible, d'erosionar prou el PP per a poder tenir esperances de futur.”

Tot i que les eleccions del 2015 són encara molt llunyanes, també és ver que ja ha passat més de mig any de les anteriors i no s'hi veu gaire oposició. Per als uns i per als altres, la fita que s'ha d'esperar per a resoldre moltes coses és el congrés socialista del febrer de l'any entrant. “Serà el moment d'asseure'ns i parlar de tot plegat. En això

confiam nosaltres”, diu un membre de la direcció del PSM. Dins aquest partit hi ha “convenciment absolut” que caldria un pacte de coordinació opositora amb el PSOE, però alhora deixen entreveure la “incertesa” sobre si la futura direcció socialista actuarà com fins ara, o bé s'avindrà a aquest acord.

Convergència-Lliga. Així com passen els mesos i es fa evident que no hi ha una sola estratègia opositora pactada entre PSOE i PSM, va prenent força la idea que aquests dos partits confien tant o més en un renaixement del centre regionalista-nacionalista que

Jaume Font, president de la Lliga Regionalista, i Josep Melià, dirigent de Convergència per les

no en les seves forces combinades per a provar de vèncer el PP l'any 2015.

Malgrat que no se'n parla públicament, dirigents socialistes i del PSM miren amb molta atenció tot allò que pugui passar als congressos respectius de Convergència per les Illes i de la Lliga Regionalista de les Illes Balears, que tindran lloc, respectivament, l'11 de febrer i el 28 de gener. En conversa informal amb aquest setmanari, un alt dirigent del PSM confessava que "seria una molt bona notícia que aquests dos partits s'unissin". La teoria –compartida per la direcció sortint del PSOE, amb Francesc Antich al capdavant– és que sense el centre regionalista-nacionalista present al Parlament, PSOE i PSM no tindran opcions de descavalcar el PP del govern el 2015. De fet, abans de les eleccions del maig passat, el PSOE va pressionar tant com va poder els líders de la Lliga, Jaume Font, i de Convergència, Josep Melià, perquè fessin coalició. En una conversa informal, Antich –aleshores president del govern i secretari general del PSOE– opinava que "si no s'ajunten ho tindrem magre tots".

Aquesta anàlisi prové de la vella teoria impulsada per Joan March –secretari general del PSOE entre el 1991 i el 1995 i pare polític de tots els dirigents socialistes actuals– segons la qual era indispensable un acord PSOE-UM, a què no tindria més remei que afegir-se el PSM, per a poder governar i enviar el PP a l'oposició, on s'afebliria molt, sense el poder. El 1995 es va implantar aquesta estratègia, que va durar quinze anys, fins el 2010. L'erosió del PP no es va produir, tot i que és cert que el PSOE pogué gaudir del poder institucional: primer al Consell de Mallorca (1995) i més tard al govern (1999 i 2007), a més d'importants municipis –com Palma. La crisi d'UM pels escàndols de corrupció féu que el PSOE l'expulsàs del pacte de centre-esquerra (signat entre PSOE, PSM i UM el 2007), però, així i tot, confiava en ells per a continuar governant després de les eleccions d'enguany.

UM va desaparèixer el febrer de 2001 i fou substituïda per Convergència. El PSOE tenia por que si aquest partit no s'aliava amb la Lliga de Font

–ex-diputat del PP–, els conservadors obtindrien la majoria absoluta, tal com també temia Antich. I va passar. Els partits encapçalats per Font i Melià no arribaren a cap pacte. Ni l'un ni l'altre no obtengueren representació. El PP aconseguí la majoria absoluta. I ara?

Doncs ara, com s'ha dit, al PSOE i al PSM miren amb molt d'interès què passa als congressos d'aquests partits. Abans de Nadal, Convergència per les Illes va celebrar el tradicional sopar de germanor. Al seu discurs, el líder, Josep Melià, va assegurar que "cal unir forces", amb vista al futur, per a forjar "una oferta de centre regionalista i nacionalista" a les eleccions al Parlament balear del 2015. Segons que va dir, "tot aquest espai té un 7% de vot" que asseguraria la representació. El percentatge és el resultat de la suma aritmètica dels vots assolits per Convergència i Lliga el mes de maig passat a Mallorca. Pareix, doncs, que a hores d'ara a Convergència s'imposa la idea de demanar la unió amb la Lliga.

Però, i que farà la Lliga? No hi ha resposta, de moment. Al PSOE i al PSM confien que finalment s'hi avingui. Però el màxim responsable, Jaume Font, no vol dir ni que sí ni que no. En conversa amb aquest setmanari, assegura que "nosaltres no frissam gens ni mica; el nostre projecte va fent el seu camí, tot sol. Que Convergència voldria venir amb nosaltres? Bé, això són coses que han de dir els congressos de cada partit. Si es decideix, caldria la negociació per a veure si és factible o no i com es fa". Però Font no amolla si ell és partidari de la unió o no. Es limita a dir que "no es tracta només de Convergència, hi ha més grups [es refereix a grups municipals independents de dreta] que s'hi podrien sumar. Nosaltres ho tenim clar: tenim espai, i ho tenim bé, millor que alguns altres per al futur. Per tant, no tenim pressa".

El 5% de tall. Anant separats, Convergència i Lliga es quedaren el maig passat respectivament amb el 3,5% i el 3,7% dels vots de la circumscripció de Mallorca –l'única per la qual es presentaren–, és a dir, que no arribaren al mínim per a assolir representació, el 5%. Aquest tall equival

Illes. Ni l'un partit ni l'altre no arribaren al 5% a les eleccions del maig passat.

MIQUEL PAYERAS/ARXIU

FRANCS I CAMPS/ARXIU

Biel Barceló, secretari general del PSM. i Francina Armengol, dirigent socialista, ajornen la coordinació opositora fins passat el congrés del PSIB.

normalment a uns 18.000 vots, en nombres absoluts. Enguany foren una mica menys, de fet, perquè el total de votants va ser de 341.317. La Lliga va amassar 12.294 sufragis, i Convergència 11.907. Cada partit hauria de créixer en vots almenys d'un 50% per a tenir esperances de fer el mínim per a obtenir representació el 2015. És molt. Anant junts, és obvi que no farien la suma aritmètica (24.000 vots, arrodonint) perquè això en política no passa i perquè hi hauria un factor important a tenir en compte: les bases sociològiques són molt diferents i hi hauria risc de refús mutu. Ara bé, el marge de sufragis que bo i plegats podrien perdre és prou ampli –uns 6.000 vots– perquè tinguessin si més no alguna possibilitat d'arribar al 5%.

Resulta estrany que PSOE-PSM-UM no aprofitassin que tenien el

poder durant la legislatura passada per a reformar la llei electoral i retornar al 3% de mínim –l'apujà al 5% unilateralment el PP el 1995–, a fi d'obtenir representació. D'aquesta manera s'hauria assegurat que tant la Lliga com Convergència tinguessin escons. Mínim d'un escó per hom i qui sap si tres o quatre en conjunt. Si més no, és segur que el PP no gaudiria de tants d'escons com ara. Per què no ho feren? Les fonts consultades es donen mútuament les culpes entre PSOE i PSM. Fos per qui fos, és fora de dubte que va ser una badada d'aquelles que fan història. De fet, el lector deu recordar que aquest setmanari va alertar, mesos abans de les eleccions, que podria passar si no es reformava la llei: que el nombre de vots sense representació podria ser enorme i facilitar la majoria absoluta del PP.

I això va passar: el 20% dels vots emesos no tingueren escons que els representassin. El 15% era la suma de Lliga-Convergència-EU-UPyD-ERC, mentre que el 5% restant provenia de la munió de petits partits simbòlics.

Ara el PSM ha anunciat que presentarà una proposició de llei al Parlament perquè, justament, la cambra voti la reforma de la llei electoral en el sentit referit. Segons que ha explicat el secretari general del partit, Biel Barceló, “és injust que gairebé un 20% dels vots vàlids emesos quedassin sense representació”. Segons Barceló, el seu partit vol que la reforma de la llei electoral inclogui també la modificació del sistema de conversió de vots en escons. Canviar la llei d'Hondt actual pel sistema de Sainte-Laguë que, si bé mecànicament és quasi idèntic, té un resultat polític radicalment diferent: si d'Hont afavoreix clarament els partits majoritaris, el sistema Laguë beneficia els minoritaris.

Tal com són distribuïdes les forces actualment al Parlament balear, la iniciativa del PSM no té gaires probabilitats de reeixir.

Convergència vol un pacte amb la Lliga, però Jaume Font encara no s'ha definit

El PSM vol reformar la llei electoral actual, que castiga els partits petits

Miquel Payeras